

Asia: VN/12977/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain 85 §:n ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen tietokirjailijat ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esityksestä. Suomen tietokirjailijat ry on Suomen suurin kirjailijajärjestö, joka edustaa yli 3300 tietokirjailijaa, oppikirjailijaa ja tutkijaa. Yhdistys edistää suomalaista tietokirjallisuutta, valvoo tietokirjailijoiden tekijänoikeudellisia ja taloudellisia etuja, tukee tietoteosten kirjoittajia sekä edistää jäsentensä ammattitaitoa ja -etiikkaa.

Yhdistyksemme kannattaa arvonlisäverokannan alentamista 14 prosentista 13,5 prosenttiin. Verokannan alentamisella on kirjojen ja oppimateriaalien sekä tekijänoikeuskorvauksien (kuten lainauskorvauksien) kannalta positiivinen vaikutus. Toteamme kuitenkin, että arvonlisäverokannan 0,5 prosenttiyksikön alennus on vaikutukseltaan vähäinen, eikä se kompensoi sitä negatiivista vaikutusta, jolla kirjojen ALV-kannan nostaminen 10 prosentista 14 prosenttiin aiheutti.

Näkemyksemme on, että kirjoja koskeva arvonlisäverokanta tulisi asteittain laskea, ideaalisesti 0 %:iin tai vähintään keskiarvotasolle muiden EU-maiden kanssa. Tämä on keino lasten ja nuorten lukutaidon ja lukemisen edistämiseksi ja arvovalinta kotimaisen kirjallisuuden ja kieliemme säilyttämiseksi. Oikeudellisia esteitä tällaiselle arvovalinnalle ei ole. Euroopan unionin neuvosto hyväksyi huhtikuussa 2022 arvonlisäverodirektiivin, jonka mukaan EU:n jäsenvaltiot voivat alentaa arvonlisäveron 0 prosenttiin painetuille ja digitaalisille kirjoille sekä lehdille.

Hallituksen esittämä 14 %:n arvonlisäverokannan alentaminen 13,5 %:een on kannatettava ehdotus. Muutos on oikeasuuntainen, mutta muutoksella ei ole merkittäviä vaikutuksia kirjojen hintoihin eikä se merkittävästi paranna kirjallisuuden tekijöiden kannusteita tehdä omaa työtään. Tästä syystä merkittävämmät toimenpiteet olisivat tarpeellisia kirjallisuuden näkökulmasta.

Suomi on esitetystä muutoksesta huolimatta edelleen yksi Euroopan kireimmin kirjallisuutta verottavista maista, sillä kirjojen arvonlisäveroprosentti on yleisesti Euroopassa alle 6 prosenttia. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa on tavoitteena vahvistaa etenkin lasten ja nuorten lukutaitoa. Tämä tavoite on hyvä ottaa huomioon arvonlisäverotuksesta päätettäessä, sillä kirjallisuuden tukeminen arvonlisäveroa alentamalla on yksi keino edistää lukutaitoa ja lukemista sekä kotimaisen kirjallisuuden ammattimaista tekemistä.

Esitämme, että kirja koskeva arvonlisävero lasketaan ideaalisesti 0 %:iin tai vähintään keskiarvotasolle muiden EU-maiden kanssa. Kirja ei ole haittaverotettava tuote – päinvastoin, hyvän lukutaidon ja siihen kytkeytyvien oppimis- ja ajattelutaitojen edistäminen hyödyttävät sekä yksilöä että yhteiskuntaa. Myös kirjojen kirjastolainaamisesta maksettavan lainauskorvauksen verottamisen perusteita on syytä tarkastella ja arvioida, onko kyseessä ylipäättään arvonlisäveron piiriin kuuluva korvaus.

Niemelä Mikko
Suomen tietokirjailijat ry